

8. Nina Bang

Du lytter til en podcast produceret af Talk Town i samarbejde med Nationalmuseets medie Vores Tid.

Det er en forårsdag. Det er 1. maj, og vi er i midten af 1890'erne. Socialdemokraterne i København er samlet i Fælledparken, som dengang ligger lidt uden for byen. Her er talere og ikke så mange mennesker, som der er i dag til 1. maj-arrangementer i Fælledparken. På det her tidspunkt er Socialdemokratiet ikke en bevægelse, som er kæmpestor endnu. Og her kommer altså tre mennesker skridende ind i folkemængden og lytter til de taler, som er på den her forårsdag. Det er en 30-årig kvinde, som er hovedpersonen i dag. Det er Nina Bang. På det her tidspunkt er hun forsker. Hun er en af de få kvinder, der er startet på universitetet og har begyndt en forskerkarriere. Det er hendes mand Gustav, som er en intellektuel, og så er det Nina Bangs svigerfar, der er præst fra Sønderjylland. De kommer altså ind for at kigge lidt på, hvad det er, der foregår i Fælledparken. Og i løbet af den her dag sker der noget med Nina Bang. Hun bliver vakt. Hun bliver socialdemokrat. Og fra denne her dag og frem er hendes skæbne mere eller mindre besejlet. Hun arbejder for at fremme den socialdemokratiske bevægelse i Danmark. Hun bliver marxist, som Socialdemokraterne er på det her tidspunkt, og hun ender altså som den første kvindelige minister i Danmark. Men det er hun altså ikke den her forårsdag. Der er hun bare en ung kvinde på cirka 30 år, som er nede for at se, hvad der sker i Fælledparken.

Du lytter til Danskere, der ændrede historien. Jeg hedder Asger Juhl, og i dag handler det om Nina Bang. Nina Bang ændrede historien for danske kvinder. Hun er den første kvindelige minister, vi har herhjemme. Men hun er muligvis også den første kvindelige minister i hele verden. Og det er hun, hvis man ikke medregner én fra Sovjetunionen, en bolsjevik, som altså var minister i et kommunistisk diktatur. Hvis man siger, "Okay, vi vil ikke have ministre fra diktaturer med," så er Nina Bang verdens første kvindelige minister. Og som den første kvindelige minister banede hun vejen for mange, mange andre kvinder. Og det er derfor, Nina Bang var en dansker, som ændrede historien. Min gæst i dag hedder Jytte Larsen. Hun er pensioneret historiker og tidligere rødstrømpe. Hun har været tilknyttet Kvininfo siden starten af 1980'erne. Hun har været med til at starte den lesbiske bevægelse i Aarhus, og for hende var 70'erne altså én lang kvindekamp.

Jeg hedder Jytte Larsen, og jeg er historiker, og jeg har arbejdet i mange år i tilknytning til Kvininfo og undervist i og skrevet bøger om dansk ligestillingshistorie og feministisk historie. I 70'erne for mig der handlede det om aktivisme. Der handlede det ikke om at undervise på Herning Gymnasium. Det var ligesom venstrehåndsjobbet. Og så var jeg fuldtidsaktivist, som rigtig mange af os jo var.

Sådan i midten af 1890'erne hvad er 1. maj i Fælledparken?

Jamen, det er jo en lille ting på det tidspunkt. Altså, de fleste husker sandsynligvis Slaget på Fælled i 1872, hvor de for første gang forsøger på at demonstrere, og hvor de simpelthen bliver slået ned, og hvor den første ledelse med Pio i spidsen i Socialdemokratiet bliver smidt i fængsel. Og det er stadigvæk sådan, at de ikke går i de københavnske gader på det tidspunkt endnu. Det er stadigvæk en meget lille bevægelse, en meget forhadet bevægelse. For det første skal man jo ligesom forestille sig, at grunden til, det foregik på Fælled, det var jo, at det lå langt uden for byen. Det lå langt uden for byen. Altså, man skulle ikke have de der arbejdere ind i byen. Det var jo en meget, meget konservativ regering, vi havde. Vi havde en forfatningskamp og perioder, der nærmede sig diktatur, og gendarmen over hele landet. Det var en politistat. Og det er under de omstændigheder, at Nina Bang og Gustav og svigerfar vover sig ud på Fælled.

Ja.

Man skal ligesom se for sig, at de kommer derud sikkert sådan lidt beklemte, fordi de har ikke været der før. Og svigerfar er med, og han er præst i Sønderjylland. Og hun kommer selv fra en stokkonservativ familie. Og hendes far, som var militærmand, kaldte hende "Den røde." Så hun har ligesom haft det i sig hele tiden. Men altså dér får hun ligesom sin marxistiske vækkelse derude i den atmosfære, der er ude i Fælledparken. Og hun siger, at det er, som om der var en magnet, der strøg over hende, så alting i hende fik en retning.

Nina Bang går hjem fra Fælledparken og begynder sit virke som socialdemokrat. Hun begynder at skrive i den socialdemokratiske partiavis, og hun engagerer sig i arbejdet i den socialdemokratiske bevægelse, først og fremmest i kvindearbejdet i bevægelsen.

Det skal være sådan, at kvinderne på en eller anden måde også bliver ligestillet på arbejdsmarkedet og får den selvstændighed og får den tilfredsstillelse, der er i at have et arbejdsfællesskab og deltage i det offentlige liv også. Det er det, som Nina Bang ligesom bliver spydspidsen i Socialdemokratiet for at få overbevist mændene om. Arbejderbevægelsen var i sin grundvold en mandebevægelse. Altså Karl Marx og Engels, som jo grundlagde det kommunistiske manifest i 1848 - altså samtidig med at vi fik den første grundlov, uden kvinder fik valgret, altså hvor ingen kvinder fik valgret... Altså kvinder er simpelthen skrevet ud af det, som de kaldte demokrati i meget, meget lang tid. Og så er der altså en række kvinder og mænd, skal man huske at sige, som så finder ud af, at den går jo ikke, fordi kvinderne simpelthen op igennem sidste halvdel af 1800-tallet vil jo ikke finde sig i, at de ikke er en del af det samfund, som de bidrager så meget med. Og der er hun jo en af frontfigurerne. Hun er jo en af de kvinder, som når længst.

Hun mener som Socialdemokratiet, at kvindekamp er klassekamp, og klassekamp er kvindekamp, og derfor skal kvindernes frigørelse ske via en klassekamp, hvor kvinder kommer ud på arbejdsmarkedet og frigør sig økonomisk. Og der står hun i modsætningsforhold til de andre kvindesagsorganisationer, som egentlig ikke er enige med Socialdemokratiet på mange områder. Uenigheden består i, at klassekampen er det vigtigste for Socialdemokratiet og for Nina Bang, men for kvindesagsforkæmperne i de andre organisationer er det kvindernes ligestilling, der er det vigtigste.

Det skal være sådan, at kvinderne på en eller anden måde også bliver ligestillet på arbejdsmarkedet og får den selvstændighed og får den tilfredsstillelse, der er i at have et arbejdsfællesskab og deltage i det offentlige liv også. Det er det, som Nina Bang ligesom bliver spydspidsen i Socialdemokratiet for at få overbevist mændene om. Og den er Gustav jo så altså også med på - og også andre mænd i Socialdemokratiet, selvfølgelig. Men det store flertal har lidt svært ved at forstå, at det er ikke det dér patriarkalske samfund i den forstand, som de skal videreføre, og at der skal være en arbejdsdeling mellem mænd og kvinder, så kvinder tager sig af det private, og mændene tager sig af det offentlige. Og der er Nina Bang så ligesom den kvinde, der med inspiration fra tyske Clara Zetkin går ind og siger, at kvinder skal gå ind i arbejderbevægelsen på lige fod med mænd, og kvinder skal ud på arbejdsmarkedet, for det er gennem arbejdet, at frigørelsen sker. Det sker for mændene, og det sker også for kvinderne. Men der er vi så senere. Altså, det er den der Nina Bang, som har været i Fælledparken, som begynder at tænke alle de tanker, som også stiller op og holder brandtaler, når kvinderne strejker.

Så forlader Nina Bang Fælledparken 1. maj, og hun har på en eller anden måde fået en åbenbaring. Hun er blevet strøget over kroppen med en magnet, og nu peger alle elektronerne i retning af socialdemokratisme eller marxisme. Og hun bliver vakt til sagen. Hvad går hun så hjem og gør?

Jamen, da de har overstået deres eksamen, så gifter de sig, og så melder de sig til tjeneste på den socialdemokratiske partiavis. De går simpelthen op på kontoret og siger, "Goddag, vi er os, og vi vil gerne skrive i Socialdemokraten." De er ikke journalister. De er ikke ansatte. Men de leverer altså så artikler til det her blad, og det er jo helt nyt, at der er akademikere i Socialdemokratiet. Og de skriver ret meget. Dels altså teoretiske politiske artikler. Hun skriver meget om økonomi, men hun skriver faktisk også rigtig meget om kvindesagen og kvindevalgret og kvindestrejker og kvindearbejde. Hun er ligesom især fra 1902, hvor hun kommer ind som ikke den første kvinde, men den mest betydningsfulde kvinde - der er et par kvinder før i den socialdemokratiske hovedbestyrelse, ikke ret meget og ikke ret meget betydningsfuldt. Men hun bliver så virkelig altså fyrtårnet - den første kvinde, som virkelig betyder noget i den socialdemokratiske hovedbestyrelse. Og der kæmper hun altså også en meget brav kamp for kvinders rettigheder og for arbejderkvinders ret til arbejde og for den velfærdsstat, som skal muliggøre, at kvinderne rent faktisk kan deltage på arbejdsmarkedet på lige fod med mænd.

Men Nina Bang er født i 1866. Hun kommer fra en god familie. Hun bliver historiker og begynder at forske i Øresundstolden, og det bliver hun faktisk ved med hele sit liv. Hun bliver også journalist i Socialdemokratiets partiavis. Hun afslører plat og fup på arbejdspladser. Hun er med til at afsløre Landmandsbankens snyderi, der ender med, at banken krakker, og justitsminister Alberti falder og kommer i fængsel. Hun er privat gift med Gustav, som hun elsker meget højt. De har sammen én datter. Hun dør som 62-årig i 1928, og hendes claim to fame er, at hun altså var minister i en socialdemokratisk Stauning-regering fra 1924-26. Hun var undervisningsminister og havde ansvar for undervisningen, men også for kulturstof, altså kulturområdet.

Efter min mening har hun skrevet sig ind i historien eller er blevet skrevet ind i historien på en ret skæv måde, fordi hun jo ligesom de fleste andre kvindelige folketingsmedlemmer og rigsdagsmedlemmer... Vi havde jo et tokammersystem på det tidspunkt, og Nina Bang blev valgt ind ved det første valg, hvor kvinder kunne deltage i 1918. Der

blev hun valgt ind i Landstinget, altså i Overhuset... Ligesom de fleste andre kvindelige politikere på det tidspunkt naturligvis var feminister, fordi de kæmpede for kvinders rettigheder, og det gjorde hun også meget både før og efter, at kvinder fik valgret. Så hun var jo en fuldblodsfeminist også. Men hun tænkte også kvindesagen ind i klassekampen, og det var jo så i modsætning til det, som hun selv kaldte de borgerlige kvindebevægelser, altså Dansk Kvindesamfund. Alle kvindeorganisationerne, som jo også kæmpede en brav feministisk kamp. Og der var et modsætningsforhold imellem dem, og det overtog vi jo i rødstrømpebevægelsen. Selvom vi jo dengang sagde, at kvindekamp var klassekamp, og klassekamp var kvindekamp, så skulle man jo heller ikke kritisere de andre kvindeorganisationer. Så det er først efterhånden, som jeg begyndte at beskæftige mig med dansk ligestillingspolitik og så hvad for et kæmpemæssigt arbejde, hun udførte på Rigsdagen og også i Borgerrepræsentation, hvor hun også kom ind meget tidligt. Og i optakten til, at kvinder overhovedet fik valgret, var hun meget, meget aktiv, så hun var jo en fuldblodsfeminist. Men sådan er hun ikke gået over i historien, og det skal der virkelig rettes op på. Nu er det jo lige straks 100 år siden, hun blev udnævnt til minister. Jeg håber virkelig, der kommer en stor diskussion om, hvor langt fremme i skoene hun også var, fordi hun forstod, at man kunne ikke skille kønsspørgsmålet fra klasse-spørgsmålet.

Det er nu blevet 1915, og i dag er det en skæringsdag for kvinder i Danmark. Den her dag har kvinder fået stemmeret, og det er altså halvdelen af befolkningen. Og det bliver fejret, det er klart. Nina Bang er ude at fejre det her i 1915. Hun er i Søndermarken i København, og her er Nina Bang omgivet af socialdemokrater, og hun holder taler og fejrer det. Men der er noget galt, fordi den her fejring i Søndermarken er ikke den store kvindefejring. Den store fejring med et stort optog gennem byen og med ikoniske billeder af kvinder i kjoler og skrårem, som går ind på Amalienborg, fordi de har fået stemmeret, det er den store fest. Det er der, pressen er. Men Nina Bang er sammen med sine socialdemokratiske kampfæller i Søndermarken, hvor de har lavet deres egen fest.

Socialdemokratiet laver deres egen grundlovsfejring, og de gør et kæmpe arbejde ud af at få arbejderkvinderne til at lave være med at gå med i det, som de kalder "de borgerlige kvinders takketog." De kalder det et takketog, at de går op og takker kongen, og de går op og takker Rigsdagen for, at de har fået valgret. Det gør danske kvinders valgetog ikke. De takker ikke. Det er ikke et takketog. Men de markerer, at de har sejret, og de går i det der store optog, og de kommer i audiens hos Christian 10., og de kommer i

audiens, og den første kvinde taler på Rigsdagens talerstol. Altså, det var ikke på Christiansborg, som de fleste forestiller sig, fordi Christiansborg var brændt. Så de går altså den der tur rundt om Amalienborg og dér, hvor Rigsdagen hørte til på det tidspunkt. Fra Grønningen frem og tilbage. Og de går der i et helt uhørt 20.000 stort togt, hvor alle er med. Altså, diakonisserne er med. Altså fagområderne er med. Sygeplejerskerne er med. Alle mulige kvindeorganisationer er med og har sluttet sig sammen. Men Socialdemokratiet fører en kæmpe kampagne for, at arbejderkvinder skal ikke gå med der, og arbejderkvinderne skal gå sammen med mændene, og det er Nina Bang fuldstændig enig i.

Hun går så med en delegation af kvinder op i Rigsdagen, op i det partikontor, som Socialdemokratiet samles i forbindelse med, at grundloven skal underskrives og alt det der. Og der går de op og giver roser til de socialdemokratiske rigsdagsmedlemmer, fordi de siger, at det er dem, der har kæmpet valgretten igennem. Venstre spillede en langt større rolle. Det var et langt større parti. Det var dem, der rejste alle forslagene om valgret. Men Socialdemokratiet kom jo med på vognen til sidst. Men de havde jo slet ikke ressourcer på det i den lange kamp, fordi de var næsten ikke repræsenteret i Rigsdagen på det tidspunkt. De går op, og de tilskriver hele æren til Socialdemokraterne. Og så går de i demonstration ude i Søndermarken, hvor Socialdemokratiet holder en kæmpefest. Men hele pressen... Altså, 1915 står jo i kvindetogets tegne. Altså, alle kender de der ikoniske billeder af Dannebrog og unge kvinder fra Dansk Kvindesamfund i hvide kjoler og røde skråbånd, der går igennem byen. Den der store, store, flotte demonstration. Og pressen er ret ligeglad med, at Socialdemokraterne holder deres egen demonstration derude. Så de tabte det slag.

Det her er et billede på, hvor opsplittet kvindekampen egentlig er i Danmark på det her tidspunkt. Er det ren kvindekamp, eller er det klassekamp? Og Nina Bang mener altså, at det først og fremmest er en klassekamp, som skal frigøre kvinderne. Klæder de sig på samme måde med de her hvide kjoler med røde bånd?

Nej, nej, slet ikke. Nej, nej, det gør de ikke. De kommer i det tøj, som de ellers går i. De har ikke uniform på.

Hvordan ser hun ud på det tidspunkt? Ved du det?

Ja, det ved jeg, fordi der går sådan en sjov historie... Hun tager jo på foredragsturnéer - også senere - og det er jo i sig selv en sensation, at kvinder rejser rundt og holder foredrag. Og der går så en historie om, at der er én, der har været henne at høre Nina Bang holde foredrag, og så kommer han hjem, og så fortæller han så sin mor, at han har været til det dér foredrag. "Nå," siger hun så, "hvad havde hun på?" Og så siger han, "Hun havde en sort silkekjole på med sådan noget hvidt i halsen." "Åh, gudskelov!" siger moderen så. Altså, og det her er også noget af det, som datteren har talt meget om. Altså, folk, der kan huske billeder af Nina Bang... hun har jo store hatte og flotte kjoler. Hun var sådan lidt Ritt Bjerregaard-agtig, kan man godt sige. Altså, hun kan snakke om klassekamp, men det betyder jo ikke selv, at hun opfører sig proletarisk. Og hun klæder sig ikke proletarisk.

Ved vi noget om, hvad Nina Bang gør på denne her dag?

Jamen, hun er jo med hele vejen. Hun er med i Søndermarken, og hun er med i Rigsdagen. Det er jo hende, der fører ordet i Rigsdagen, fordi hun er den mest fremtrædende. Altså, på det tidspunkt er der jo ingen kvinder i Rigsdagen af gode grunde, fordi nu får de først valgret den dag. Men der er kvinder i Borgerrepræsentationen, og der er kvinder i den socialdemokratiske partiledelse. Og hun er jo den første, den fremmeste, blandt disse kvinder. Hun sidder i Borgerrepræsentationen, og hun sidder i hovedbestyrelsen.

Hvis vi gik ind i en tidsmaskine og tog tilbage til 1915 i Søndermarken og lige fik et kvarter sammen med Nina Bang, hvilken type ville vi så opleve, at hun var som menneske?

Hendes datter har sagt, at hun ville forfærdeligt gerne bare være et almindeligt menneske. Nina Bang var jo alt andet end et almindeligt menneske. Jeg tror ikke... Hun var ikke et hjerteligt menneske. Altså, hvis man ligesom skal forestille sig hende ved grundlovsfejringen, så vil hun være omgivet af en kolossal respekt, men jeg tror ikke, de elsker hende. Altså, hvis jeg må sige det på den måde. Altså, fordi hun var utroligt strikt med alting, og alting skulle være i den skønneste orden, og der var kun lige linjer i Nina Bangs liv. Der er karikaturtegninger af Nina Bang, hvis man går tilbage til 1915. En af de karikaturtegninger, som altså også viser noget om, hvordan man opfattede hende, det er en karikaturtegning fra hendes ministertid, hvor hun sidder med den højeste embedsmand i ministeriet på skødet. Altså en bedstemoragtig eller lærerindeagtig Nina

Bang, som så sidder med sådan en lillebitte embedsmand på skødet, ikke? Og det viser jo noget om, med hvilken autoritet hun har optrådt, men måske også har måttet optræde.

Så på det her tidspunkt i 1915 er hun altså den mest fremtrædende kvinde i den socialdemokratiske bevægelse. Hvad gør hun frem mod 1924?

Jamen, hun bliver valgt ind. Altså, der er krig - Første Verdenskrig. Og Grundloven bliver vedtaget i 1915 under krigen, og det udskyder valget, fordi de vil ikke have en valgkamp, som påkalder sig interesse fra de krigsførende. Altså, det skal ikke true neutraliteten i Danmark. Så derfor udskyder og udskyder de det, og derfor kommer valget først lige før krigen slutter i foråret 1918. Så altså, kvinderne må vente så længe på at få lov til at stemme. Og så kommer så det dér valg i 1918. Og der bliver hun så valgt ind i Landstinget. Hun bliver så den kvindelige socialdemokratiske repræsentant i Landstinget, og hun kommer straks ind på den dér indflydelsesrige post i Finansudvalget. Men det, der ligesom bliver en af de rigtig store opgaver for Folketinget, det bliver jo så ligesom at få slettet de sidste kønsdiskriminerende love. Og det gælder altså, at kvinder skal få adgang til hele den offentlige sektor. Altså, at de skal kunne blive ansat i den offentlige sektor, og de skal have ligeløn i den offentlige sektor, og der skal være ligestilling i ægteskabet. Der er stadigvæk kønsdiskrimination dér. Og det venter de med, for de vil have, at kvinderne skal være med til at vedtage det. Det skal ligesom være kvindernes love. Kvinderne skal inddrages i det dér. Og der spiller Nina Bang en meget, meget fremtrædende rolle som ordfører for behandlingen af det dér store ligestillingskompleks, de dér ligestillingslove, som lidt er følgelove til Grundloven. Og der holder hun nogle formidable og bevægende taler. Det var sådan set det, der fik mig til at sige, "Hold da op! Her har vi altså en feminist af klassen," fordi hun ligesom beskriver, hvordan arbejderkvinderne er fortropp i kvindebevægelsen under nogle utroligt vanskelige vilkår. Fordi de må have dobbeltarbejde i hjemmet, de må forlade deres børn, de slæber sig halvt til døde for ligesom at gennemføre den dér transition til, at det reproduktive arbejde bliver overtaget af staten, og der bliver oprettet, at man får barselsorlov, og der bliver oprettet børneinstitutioner, at kvinder kan komme ind på lige fod på arbejdsmarkedet med mændene.

Vil du fortælle om den dag, Stauning ringer?

Ja. Det, der sker, det er, at Socialdemokratiet kommer til at danne regering i 1924. Altså endnu inden at alle de dér ligestillingslove er kommet på plads, der falder valget sådan ud, så Socialdemokratiet kommer til at danne en mindretalsregering. Så selve det dér med, at nu har kvinder fået valgret, og så er det ligesom på programmet, at det er muligt, at de også kan blive kvindelige ministre. Men altså, det er også en overraskelse. For lige pludselig så ringer - Gustav er død - så ringer telefonen derhjemme. Det er datteren, der fortæller, at hun overhører samtalen: "Ja, goddag, Stauning. Ja, jeg kommer med det samme, Stauning." Og så videre. Og så farer hun ud og tager en taxa ind til Kanslergade, hvor Stauning bor, og bliver så udnævnt til minister. Og der er Nina Bang for en gangs skyld så meget ud af flippen, så hun har taget en taske med, hvori der ligger hele hendes månedlige løn for de dér Øresundsregnskaber, som hun stadigvæk bliver honoreret for at lave. Og dem glemmer hun i taxaen. Men taxaen kender hende og Kanslergade, så hun får dem tilbage igen. Og så kommer hun så hjem, og så fortæller hun datteren, at hun skal være minister. Og så siger hun, "Vi tager på kirkegården." Og så tager de ud til Gustav Bangs grav med en stor buket blomster og fortæller ham, sådan som man jo nu gør, når der sker store ting i ens liv, at hun er blevet minister. Og så siger hun, "Hvis du havde levet endnu, så var det dig, der var blevet minister." Det fortæller datteren så. Den scene, hvor hun ligesom står der og siger til ham, at nu har hun opnået det største, som man kan opnå som politiker, og at det er også meget hans fortjeneste, og hvis han havde været der, så var det nok blevet ham, der var minister - det viser jo også noget om det forhold, der har været mellem de to mennesker, og det viser også noget om kønssystemet, at hun overhovedet får den tanke. At hun et eller andet sted også er minister på hans vegne, ikke?

Og så er hun minister under Stauning i to år. Hun er undervisningsminister med ansvar for undervisningen, men også med ansvar for kultur, som ligger i det ministerium på det tidspunkt. Og hun er det så i to år. Er det rigtigt at sige, at hun måske ikke sådan opnår kæmpestore politiske resultater?

Jamen, det er jo det, der står på bundlinjen i hendes eftermæle, ikke? At hun faktisk ikke opnåede nogen resultater. Og det gjorde hun heller ikke. Altså, det var ikke sådan, at hun fik gennemført nogen store love eller sådan noget. Men det var en mindretalsregering. Det var det den første socialdemokratiske regering. Det sendte jo også chokbølger igennem landet, at lige pludselig så er de der ræverøde socialdemokrater i regering, fordi der ligesom ikke kunne blive nogen anden løsning eller dannes noget andet flertal

på det tidspunkt. Og Venstre måtte give magten fra sig midlertidigt, indtil man så kommer ind i den dér stabile periode, hvor De Radikale og Socialdemokraterne får flertal igen. Så de opnår ikke rigtig noget, Socialdemokraterne.

Så er du nødt til at prøve at forklare, hvorfor det så er så stort, at hun er blevet kvindelig minister, når hun ikke rigtig får gennemført noget særligt. Fordi vi snakker jo her om, at hun lige nu er med i en podcastrække over danskere, der ændrede historien. Og hun er den første kvindelige minister. Og så får hun ikke rigtig udrettet noget som minister i hvert fald. Prøv at forklare hvordan...

Jamen, det er jo ikke sådan, at hun ikke får udrettet noget. Man kan jo sige, at hun mener jo noget. Hun mener jo i den grad noget. Hun får jo skiftet ud i ledelsen i ministeriet. Altså, hun får sat nogle embedsmænd ind. Hun er jo blevet ateist på det her tidspunkt og har meldt sig ud af folkekirken. Socialdemokraterne vil have folkekirken nedlagt. Det vil De Radikale for øvrigt også. Hun vil have præsterne ud af skolekommissionerne over hele landet. Hun vil have færøsk indført på de færøske skoler. Hun vil have seksualundervisning i skolerne. Hun vil rigtig mange ting, og hun snakker rigtig højt om det. Men de har ikke flertal for det. Men hun sætter jo skibe i søen. Det er jo ligesom den ene ting. Hun taler jo for en helt anderledes folkelig progressiv skole, som også er for arbejderklassens børn. Det er det, hun taler for, ikke? Altså reformpædagogik. Alt det taler hun for. Men de har jo ikke flertallet for at gennemføre det. Men det var der heller ikke nogen af de andre ministre, der havde. De sidder ligesom der. Men det er jo en fantastisk ting. Hun er jo landet der som toppen på en karriere, hvor hun har haft en kolossal indflydelse på, at vi overhovedet har fået et ligestillet samfund. At det dér samfund, som jo byggede på kønsdiskrimination, byggede på positiv behandling og særrettigheder for mænd, det faldt jo i 1915, og der er hun jo en af de allerfremmeste fortalere for det. Og så kan hun så som den første kvinde af alle de mange kvinder, der har været med til at kæmpe denne her kamp, og som jo så altså kommer ind i de politiske organer som de første kvinder, der har hun så ovenikøbet toppet det med at komme ind på en ministerpost. Så er der jo kun statsministerposten tilbage. Og det siger jo noget om, hvilken betydning hun har haft også som rollemodel for andre kvinder. Det kunne lade sig gøre. Og vi skal jo så 20 år og frem, før den næste kvindelige minister overhovedet kommer. Så på den måde er det jo unikt. Men det unikke er jo, at ligestilling, formel ligestilling, ligestilling for loven, lige rettigheder, bliver det grundlag, som den danske stat bygger på. Og at det så også giver et praktisk udslag i, at Socialdemokratiet så for næsen af

Venstre nok erobrer... Socialdemokratiet var også de første, der satte kvindeligt valgret på dagsordenen i deres allerførste partiprogram. Og de bliver så også de første, der udnævner en kvindelig minister. Og det bliver Nina Bang.

Du har nu lyttet til endnu et afsnit af Danskere, der ændrede historien. Og denne podcastserie er produceret af Talk Town i samarbejde med Nationalmuseets medie Vores Tid. Jeg hedder Asger Juhl, og jeg vil gerne sige tak, fordi du har lyttet med.

Du har lyttet til en podcast produceret af Talk Town i samarbejde med Nationalmuseets medie Vores Tid.